

Support network for quality ageing

5 Glasilo NET- Age projekta

Promocija regionalnega socialnega razvoja in spodbujanje mreženja javnih prostovoljnih interesnih skupin s ciljem večje inovativnosti na področju nujenja socialne in zdravstvene oskrbe ostarelih

Interni sestanek projektnih partnerjev

Peti interni sestanek partnerjev, ki sodelujejo pri projektu NET-Age, je potekal 17. in 18. septembra 2014 v Kanalu ob Soči v Sloveniji.

Namen sestanka je bil razprava o rezultatih, doseženih na lokalni ravni, priprava načrta za pilotne ukrepe v posameznih regijah in predstavitev pregleda vodenja projekta.

Prvi dan sestanka je bil podan splošen pregled projektnih aktivnosti, pri čemer smo se osredotočili na analizo projektnih stroškov, zamud in morebitnih posledic, ki bi lahko zaradi tega nastopile. Partnerji so dobili vpogled v finančni razvoj projekta, predstavljene pa so bile tudi spremembe glede proračuna. Kasneje so partnerji razpravljali o lokalnih pilotnih ukrepih in lokalnih delavnicah v svojih državah ter predstavili rezultate, ki jih pričakujejo.

Naslednji dan je bil v ospredju program mobilnosti in njegovi rezultati pri vsakem posameznem partnerju, kasneje pa so bile predstavljene tudi smernice Memoranduma o sodelovanju, o katerih se je nato razvila razprava.

Še enkrat poudarjamo, da je cilj projekta NET-Age izboljšanje koordinacije med javno-zasebnimi partnerji, s čimer želimo premagati ovire na področju pomoči starejšim. Pospešiti želimo sodelovanje partnerjev tako na lokalnem nivoju kot na ravni jadranske regije in tako povečati število inovativnih socialnih in zdravstvenih storitev za starejše, kar bi jim zagotovilo aktivno, zdravo in neodvisno staranje.

Tretje usposabljanje

Zadnje usposabljanje, ki je potekalo 15. in 16. septembra 2014, je ob pomoči lokalnega partnerja (ZDUS) organizirala občina Kanal ob Soči. Tema usposabljanja je bila »Socialno načrtovanje in možnosti uporabe evropskih sredstev«. V dveh dneh so udeleženci usposabljanja obiskali prostore kanalske občine, kjer jih je sprejel župan Andrej Maffi.

Usposabljanje smo pripravili v sklopu programa mobilnosti, s katerim želimo povečati in obogatiti socialno pomoč v civilnem, javnem in zasebnem sektorju ter izboljšati sodelovanje med javnim in zasebnim sektorjem. Zadnjega usposabljanja se je udeležila raznolika skupina predstavnikov partnerjev, katerim so se pridružili njihovi zaposleni, ki sodelujejo pri izvajanju socialne politike. Sodelovalo je 47 udeležencev.

Na usposabljanju so številni predavatelji predstavili svoje izkušnje na področju projektov in politik EU. Sodelujoči so se seznanili z načrtom za socialno vključenost za obdobje 2014-2020 in možnostmi za čezmejno sodelovanje. Prav tako so dobili vpogled v tehnične in finančne vidike projektov, ki se financirajo iz evropskih sredstev, pri čemer je bilo največ pozornosti namenjeno socialnemu skladu. Vsi sodelujoči so dobili številne koristne nasvete, obenem pa so bili seznanjeni z mnogimi primeri dobrih praks.

Pregled pilotnih ukrepov

Raznolikost pilotnih ukrepov kaže na to, da so vsi partnerji svoje aktivnosti oblikovali na podlagi nacionalnih/regionalnih prioritet in priporočil iz bele knjige.

Ukrepe bi lahko razdelili na dva sklopa:

- spodbujanje aktivnega staranja, zdravega življenjskega sloga in psihičnega zdravja starejših ter ozaveščanje o njihovih pravicah s pomočjo javnih kampanj in spletnih strani;
- razvoj prostovoljnih dejavnosti, povezanih s starejšimi; dejavnosti so osredotočene na oblikovanje prostovoljnih storitev in podporo njihovem delovanju (s pomočjo izobraževalnih in prostovoljskih centrov, programov pomoči itd.);
- razvoj inovativnih storitev za starejše.

Bela knjiga projekta NET-Age – lokalna/regionalna priporočila za izvajalce socialnih storitev in oblikovalce politik

Bela knjiga je eden glavnih rezultatov projekta NET-Age; na podlagi partnerstva med javnim in zasebnim sektorjem je oblikovana za vsako regijo posebej. To je dokument, v katerem so predstavljeni sistemizacija in priporočila, ki temeljijo na lokalnih delavnicah, na katerih se izmenjujejo znanja in izkušnje. Glavni namen bele knjige je določitev prioritet posameznih regij/držav, uporablja pa se lahko za namene socialnega načrtovanja in izmenjav najboljših praks med posameznimi sektorji.

Memorandum o sodelovanju

Memorandum o sodelovanju je večstranski sporazum med partnerji projekta NET-Age, ki ga podpišejo ob koncu projekta ter tako obeležijo dosežene rezultate in začrtajo aktivnosti, ki se bodo v prihodnosti izvajale na določenem čezmejnem območju. Memorandum vsebuje dolgoročne ukrepe za spodbujanje socialnega, ekonomskega in političnega razvoja sodelujočih regij, s čimer želimo zagotoviti nadaljnji razvoj inovativnih socialnih in zdravstvenih storitev za starejše.

Pregled socialnih storitev za starejše v Sloveniji

Podobno kot v večini evropskih držav se tudi v Sloveniji demografska podoba naglo spreminja. Daljša pričakovana življenjska doba, nižja rodnost, spreminjanje družinskih vlog in zahtevne makroekonomske razmere so resne težave sodobne socialne države, na katere se mora nenehno odzivati in prilagajati.

Leta 2014 je bilo v Sloveniji 17,5% ljudi, starejših od 65 let. Delež ljudi, starejših od 80 let, je dosegel 4,75%. Kakor izhaja iz analize socialnega programa »Starejši za boljšo kvaliteto življenja doma«, Zveza društev upokojencev Slovenije ocenjuje, da lahko 80,9% ljudi, starejših od 69 let, živi popolnoma neodvisno. 18,9% starejših potrebuje različne oblike zdravstvene in socialne oskrbe, 5% jih je vključenih v institucionalno varstvo, samo 3,2% starostnikov pa prejema oskrbo na domu. Ostali so odvisni od neformalne pomoči ali pa so prepuščeni samim sebi. Neformalna pomoč in ljudje, ki jo izvajajo, niso dovolj cenjeni, čeprav imajo pri negi teh ljudi prostovoljci izjemno pomembno vlogo.

Socialna država je odgovorna za kvaliteto življenja vseh svojih državljanov, še posebej tistih, ki so bolj ranljivi. Aprila 2013 je slovenski parlament sprejel »Resolucijo o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020«, ki vsebuje smernice, cilje in naloge iz področja socialne zaščite starejših. Na izvajanje programa imata občuten vpliv trenutna makroekonomska situacija v Sloveniji in finančna kriza, pa tudi politične težave na nacionalnem in lokalnem nivoju. Za obdobje do leta 2016 so v resoluciji določeni naslednji glavni cilji: zmanjševanje stopnje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva, izboljšanje kvalitete, dostopnosti in dosegljivosti socialnih storitev in programov ter zagotavljanje večjega vpliva uporabnikov in predstavnikov uporabnikov na načrtovanje in izvajanje storitev.

Prvi cilj še ni dosežen, saj se stopnja tveganja revščine celo zvišuje. Glavni vir dohodka starejših (pokojnine) se v zadnjih treh letih ni spremenil, v nekaterih primerih pa so se pokojnine celo znižale. Število prejemnikov denarne socialne pomoči se je povečalo, medtem ko se je število prejemnikov varstvenega dodatka k pokojnini od leta 2011 močno zmanjšalo, samo leta 2012 za skoraj 78% (december 2011: 46.752 prejemnikov, december 2012: 10.217).

Posledice so za najbolj ranljive skupine starejših nevzdržne. Med starejšimi ljudmi so najbolj izpostavljene tveganju revščine ženske, ki živijo same (42,1%).

Socialne storitve za invalidne in bolne osebe

Organizirana dolgoročna oskrba starejših v Sloveniji večinoma temelji na institucionalni oskrbi. Za mrežo je odgovorna država, ki določa tudi standarde za njeno delovanje. Izvajalci znotraj mreže so večinoma javne ustanove (54), izvajalci s koncesijami (34) in dve ustanovi z dovoljenjem za delovanje (za 5% starejših oseb). Starostna in zdravstvena struktura oskrbovancev postaja vedno bolj zahtevna in posledično se kaže potreba po bolj obsežni oskrbi. V skladu s potrebami bi potrebovali bolj obsežne kapacitete. Socialni del programa temelji na samoplačništvu, medtem ko se v javnih ustanovah in pri izvajalcih s koncesijami zdravstveni del oskrbe financira iz sistema zdravstvenega varstva, čeprav letnemu močno primanjkuje sredstev.

Dnevno varstvo in centri za dnevno varstvo: Samo 363 starejših oseb je vključenih v dnevno varstvo v centrih za dnevno varstvo, ki v večini primerov delujejo v okviru domov za starejše. Cene takšnega varstva dosegajo 70% primerljive cene za celodnevno oskrbo v domovih za starejše.

Oskrbovana stanovanja:

Domovi za starejše v Sloveniji oskrbujejo tudi 907 oskrbovanih stanovanj. Med njimi je največ najetih stanovanj, nekaj pa jih je tudi v zasebni lasti. Za večino starejših ljudi je takšna oskrba predraga in posledično nedosegljiva.

Oskrba v skupnosti:

Najbolj razširjena oblika socialnih storitev v skupnosti je oskrba na domu, ki jo organizira in financira večina občin. Oskrbo na domu izvaja 82 različnih izvajalcev (centri za socialno delo, domovi za starejše, privatne koncesije). Cene storitev, ki jih plačujejo uporabniki, se razlikujejo glede na sofinanciranje občin. Povprečna cena, ki jo uporabniki plačujejo na uro storitve, je 5,12€. Časovni okvir storitve je omejen. Število uporabnikov (6.540) je v primerjavi s številom vključenih oseb skoraj trikrat manjše, kar je precejšnja pomanjkljivost, če upoštevamo cilje Nacionalnega programa socialnega varstva. Med razlogi za majhen delež vključenih oseb so cenovna in časovna nedostopnost, neodzivnost storitev glede na potrebe uporabnikov in številni drugi dejavniki. V Sloveniji je oskrba v skupnosti v mnogih primerih še povsem na začetku svojega razvoja, nekatere oblike takšne oskrbe

pa se razvijajo prepočasi (npr. zdravstvena oskrba na daljavo). Slovenija je na začetku tudi na področju paliativne nege (tj. oskrba umirajočih in njihovih družin). Ta je prisotna večinoma le v domovih za starejše, nekatere bolnice in zdravstveni domovi pa so začeli z organiziranim delom, ki že prinaša pozitivne rezultate.

Civilna družba in prostovoljstvo

Starejši ljudje so v Sloveniji organizirani v Zvezo društev upokojencev Slovenije. To je najbolj številčna civilnodružbena organizacija v Sloveniji, v katero je vključenih več kot pol milijona starejših ljudi iz vse države. ZDUS ima status humanitarne organizacije, saj s svojimi programi pomaga vsem starejšim ljudem, tudi če niso njeni člani. S svojimi aktivnostmi in programi ter več kot deset let trajajočo organizacijo prostovoljstva in pomoči starejšim od 69 let (socialni program »Starejši za višjo kvaliteto življenja doma«) je lahko dober indikator potreb svoje ciljne skupine. Starejši ljudje se zavedajo svojih potreb in si želijo sodelovati z vsemi, ki jim lahko pomagajo pri doseganju boljše kvalitete življenja.

Zaključek

V okviru projekta NET-Age smo analizirali položaj upokojencev v eni izmed slovenskih regij. Želeli smo dobiti vpogled v življenjske pogoje starejših ljudi in povečati vlogo lokalnih skupnosti pri izboljševanju kvalitete njihovega življenja. Prišli smo do splošnega zaključka, da lahko s koordinacijo, mreženjem in sodelovanjem zdravstvenih domov, centrov za socialno delo, občin in prostovoljskih organizacij dosežemo številne pozitivne rezultate. A dela je še veliko. V naslednjih mesecih namerava ZDUS predstaviti rezultate projekta NET-Age po številnih regijah Slovenije in upamo, da bo ta projekt ostalim občinam služil kot primer dobre prakse.

Sestavil: Aldo Ternovec, strokovni vodja projekta NET-Age

Ta dokument je nastal s finančno pomočjo Programa čezmejnega sodelovanja IPA Jadran. Za vsebino tega dokumenta je odgovorno partnerstvo NET-Age in tukaj predstavljena stališča se nikakor ne morejo obravnavati kot uradna stališča Programa čezmejnega sodelovanja IPA Jadran.

VODILNI PARTNER:

PROJEKTNI PARTNERJI:

PRIDRUŽEN AKTER:

